

A Kormány

.../2014. (...) Korm. rendelete

Az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, figyelemmel az Alaptörvény U) cikk (9) bekezdésére, a következőket rendeli el:

1. §

(1) Az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet(továbbiakban: Korm.rendelet) 1. § (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„1. § (1) Juttatásra jogosult az a magyar állampolgár, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte vagy rokkant, ha

a) elítélése az 1956-os népfelkeléssel összefüggő elítélések orvoslásáról rendelkező 1989. évi XXXVI. törvény, vagy az 1945 és 1963 közötti törvénysértő elítélések orvoslásáról rendelkező 1990. évi XXVI. törvény alapján, az 1963 és 1989 között elkövetett egyes állam és közrend elleni bűncselekmények miatt történt elítélések semmissé nyilvánításáról szóló 1992. évi XI. törvény alapján, vagy az 1956. évi forradalom és szabadságharc utáni leszámolással összefüggő elítélések semmisségének megállapításáról szóló 2000. évi CXXX. törvény alapján semmis,

b) Magyarországon 1945. január 1. és 1953. december 31. között rendőrhatalósági őrizet mellett munkatáborban fogva tartott volt, vagy

c) 1944. október 1-jét követően a Szovjetunióba kényszermunkára elhurcolták és egy évet elérő, illetőleg azt meghaladó szabadságvesztést vagy szabadságkorlátozást szenvedett el.”

(2) A Korm. rendelet 4. § (1)-(2) bekezdései az alábbiak szerint módosulnak:

4. § (1) Ha az 1. § alapján juttatásra jogosult személy elhunyt, a túlélő házastársa az (1a) vagy az (1b) bekezdésben meghatározott összegű juttatásra jogosult, amennyiben az elhunyt jogosult esetében az 1. § szerinti időtartam az egy évet elérte vagy meghaladta.

(1a) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerint özvegyi nyugdíjra nem jogosult túlélő házastársat megillető juttatás havi összege

a) 10 000 forint, ha az elhunyt jogosult esetében az 1. § (2) bekezdése szerinti időtartam az egy évet elérte, de az öt évet nem érte el,

b) 20 000 forint, ha az elhunyt jogosult esetében az 1. § (2) bekezdése szerinti időtartam a három évet elérte, de az öt évet nem érte el,

c) 30 000 forint, ha az elhunyt jogosult esetében az 1. § (2) bekezdése szerinti időtartam az öt évet elérte, de a tíz évet nem érte el,

d) 40 000 forint, ha az elhunyt jogosult esetében az 1. § (2) bekezdése szerinti időtartam a tíz évet elérte,

e) 50 000 forint a tényleges szabadságvesztés vagy szabadságkorlátozás időtartamától függetlenül, ha az elhunyt jogosult törvénysértő vagy semmissé nyilvánított ítéletben halálbüntetést szabtak ki, de azt nem hajtották végre.

(1b) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerint özvegyi nyugdíjra jogosult túlélő házastársat megillető juttatás havi összege

a) 6 000 forint, ha az elhunyt jogosult esetében az 1. § (2) bekezdése szerinti időtartam az egy évet elérte, de a három évet nem érte el,

b) 12 000 forint, ha az elhunyt jogosult esetében az 1. § (2) bekezdése szerinti időtartam a három évet elérte, de az öt évet nem érte el,

b) 18 000 forint, ha az elhunyt jogosult esetében az 1. § (2) bekezdése szerinti időtartam az öt évet elérte, de a tíz évet nem érte el,

c) 24 000 forint, ha az elhunyt jogosult esetében az 1. § (2) bekezdése szerinti időtartam a tíz évet elérte,

d) 30 000 forint a tényleges szabadságvesztés vagy szabadságkorlátozás időtartamától függetlenül, ha az elhunyt jogosultra törvénysértő vagy semmissé nyilvánított ítéletben halálbüntetést szabtak ki, de azt nem hajtották végre.

(2) Túlélő házastársnak minősül az a magyar állampolgár, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte vagy rokkant és az 1. § (1) bekezdésében meghatározott

a) sérelmet szenvedett meghalt személlyel a szabadságelvonásának tartama alatt és annak halálakor is házasságban élt, vagy

b) a sérelmet szenvedett személlyel a szabadságelvonás megszűnését követően házasságot kötött és a sérelmet szenvedett halálakor vele házasságban élt, amennyiben a házasság megkötésére e rendelet hatálybalépését megelőzően került sor.”

2. §

A Korm. rendelet az alábbi 13. §-al egészül ki:

„13. § E rendeletnek az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról szóló .../2014. (...) Korm. rendelet (a továbbiakban Módr3.) 1. § (1) bekezdésével módosított 1. § (1) bekezdése, valamint az 1. § (2) bekezdésével módosított 4. § (1)-(2) bekezdései alapján járó juttatás a jogosultakat 2014. január 1. napjával kezdődő hatállyal illeti meg. A visszamenőlegesen járó különbözetet a havi juttatás - a Módr3. hatálybalépését követő első - folyósításával egyidejűleg, egy összegben kell folyósítani.”

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

INDOKOLÁS

Általános indokolás

Az 1945 és 1963 között törvénytörő módon elítéltek, az 1956-os forradalommal és szabadságharccal összefüggésben elítéltek, továbbá az egyes, személyes szabadságot tartósan korlátozó intézkedések hatálya alatt állt személyek részére járó juttatások igazságosabb elosztása, az anyagi kárpótlásból eddig kimaradt jogosultak kompenzációja érdekében jelen javaslat az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet módosítását irányozza elő, összesen három ponton:

1. A javaslat kiterjesztia személyi kört az összes, korszakot érintő semmisségi törvény érintettjeinek beemelésével.

A semmisségi törvények alapján kompenzációra jogosultak köre jelenleg csonka: hiányzik az 1963 és 1989 között elkövetett egyes állam és közrend elleni bűncselekmények miatt történt elítélések semmissé nyilvánításáról szóló 1992. évi XI. törvény, valamint az 1956. évi forradalom és szabadságharc utáni leszámolással összefüggő elítélések semmisségének megállapításáról szóló 2000. évi CXXX. törvény érintettjeinek köre a Korm. rendeletből. A módosítás ezen hiányosságot orvosolja.

A jogalkotó a változtatással nem állapít meg új kárpótlási jogcímet, mindössze pontosabban határozza meg egy már létező jogcím személyi körét. A javaslat tehát egyszerre szolgálja a kommunista korszakkal kapcsolatos igazságtételt és felel meg az Alaptörvény U) cikk (9) bekezdésében meghatározott jogcím-bővítési tilalomnak.

2. A javaslat megszünteti azt az indokolatlan korlátozást, hogy a juttatás folyósításához magyarországi lakóhely szükséges.

Ez a rendelkezés a bevezetésekor a nyugdíjrendszer alapvető szabályaihoz igazodott, ezen szabályok azonban az uniós csatlakozást követően változtak. Az Alaptörvény 40. cikke azt írja elő, hogy a nyugdíjrendszer alapvető szabályait sarkalatos jogszabály határozza meg. A lakóhelyről, mint nyugdíjfolyósítás feltételről ennek megfelelően a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 79. § (2)-(3) bekezdései rendelkeznek. A törvény azonban lehetővé teszi az EGT tagállam területére történő folyósítást csakúgy, mint a Magyarországgal szociálpolitikai, szociális biztonsági egyezményt kötött állam területén élő személy részére történő folyósítást. Korm. rendelet törvénnyel nem lehet ellenétes. Erre, valamint az EUMSZ 48. cikkére figyelemmel indokolt a Korm. rendeletből elhagyni a magyarországi lakóhelyre utaló szövegrészt.

3. A javaslat azonos időtartamú jogtalan szabadságelvonást ír elő a túlélő házastársnak jogosultsági feltételként, mint magának a jogosultnak.

A módosítás oka az egységes elbírálás a jogosultság megítélésekor. A jogosult által elszenvedett egy évi szabadságvesztés a jogosult házastársának három évi nélkülözésével – kizárólag az időtartam alapján – nehezen összemérhető, célszerűbb itt az azonos mérték meghatározása, különös tekintettel az Alaptörvény XV. cikkében meghatározott diszkriminációs tilalomra.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A javaslat az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendeletben meghatározott semmisségi jogcím alá vonja be az eddig itt nem nevesített semmisségi törvény érintettjeit. Ennek érdekében a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontjának módosítása szükséges. Az 1. § felvezető szövegének módosításával szükséges rendelkezni az elsődleges jogosultak tekintetében a magyarországi lakóhely, mint folyósítási feltétel eltörléséről.

Az egy éves szabadságelvonás, mint jogosultsági feltétel túlélő házastárs tekintetében történő megállapításáról, valamint a túlélő házastárs magyarországi lakóhelyének, mint folyósítási feltételnek az eltörléséről a 4. § (1)-(2) bekezdéseinek módosításával szükséges rendelkezni.

A 2. §-hoz

A Korm. rendelet új 13. §-al történő kiegészítése egyértelműsíti, hogy a jelen módosítás érintettjei számára a juttatást a költségvetési év kezdetével kell biztosítani, a visszamenőleges kifizetést pedig az első folyósításkor kell egy összegben teljesíteni.

A 3. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés. A szabályozás tárgyára tekintettel a címzettek – az új jogosult kör – számára nem szükséges a jogalkalmazásra felkészülési időt biztosítani.